

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Nemčurji se že selijo iz slovenskih krajev.

100.000 kron na glavo Slovence.

Borovlje, 7. oktobra. Naši nemškutariji so v zadnjih dneh popolnoma poparjeni. Razpiti Lučovnik in njegovi somišljeniki na Žihpoljah že vozijo svoje pohištvo v Celovec, ker so se prepričali, da je zmagala v coni A Jugoslovanom zasigurno. V obupnem položaju so segli nemškutariji v Rožu v zadnjem trenutku po najostudnejših in najobupnejših sredstvih: Tako so v Med-

borovnici stavili na glavo našega rojaka, dr. Ravnika, ki že 14 dni deluje v svoji domovinski občini, 100.000 K. S takimi stavami hočejo preplašiti naše ljudstvo. Pošteno so se vrezali. Naše ljudstvo se je z ozirom na tako postopanje še z večjo vneto lotilo plebiscitnega dela, da dne 10. oktobra zmagala tem sijajneje.

Beraško in bedno življenje v Avstriji.

(Sličice iz avstrijske prehrane.)

Ljubljana, 8. oktobra. V Avstriji jedo zadnji čas tak kruh, da po soglasni sodbi avstrijskih listov niti v najslabših vojnih časih niso jedli takega. Kdor ve, kakšen kruh smo takrat jedli pod bivšo avstrijsko maceho, se mora samo vprašati, ali je sploh še kaj slabšega mogoče. Pravijo, da je kruh naravnost nevziten. Pa še ta kruh je režejo na karte! A ne dovolj tega, nameravajo cene kruha še zvišati!

Dunaj in druga mesta so brez krompirja, sadje je drago, da si ga navaden človek niti pogledati ne upa.

Uboho ljudstvo mora kupovati razne zloglasne »nadomestke« za grozovito drag denar. Kakšni so ti nadomestki, se ne da niti povedati. Navadno nimajo v sebi niti en odstotek hranilnih snovi, vse drugo je voda in razne ničvredne in gnusne tvarine. Pa še s temi ničvrednimi nadomestki se vrši najnesramnejše verižništvo. Pri rokah nam je eden izmed nešteti slučajev:

Te dni je urad proti oderuštvi na Dunaju postopal proti neki branjevki, ki so jej bili zaplenili 41 škatelj pokvarjenega kondenziranega mleka. Preiskava je dokazala, da je to pokvarjeno mleko izviralo iz tvrdke Tonelles. Ta tvrdka je kupila 4000 škatelj pokvarjenega kondenziranega mleka po 4 K škatljo. Mleko je potem prodala raznim prekupčevalcem in verižnikom

po 14, 10 in 5 K škatljo. Le-ti so prodali mleko dalje po 22 in 28 K škatljo, a konsument je to pokvarjeno mleko moral plačevati po 30 K in več.

Tako se godi ljudstvu v Avstriji. V tem pa bogataši in špekulanti jedo pri Sacherju — najelegantnejšem hotelu na Dunaju — ocvrte piške, za katere plačajo po 700 kron.

Kar je bilo v Avstriji sedaj še dobiti na užitnih in porabnih stvarih, so zvekleli na Koroško, da preslepe Slovence, da bi glasovali za Avstrijo in si tako sami deli vrv za vrat. Ta vrv bi se neusmiljeno zadrgnila takoj po glasovanju: Slovenci na Koroškem bi morali krvavo pristradati in povrniti vse, kar so jim Nemci sedaj posili dali. Ne le, da bi takoj po plebiscitu morali jesti nevziten kruh in ostudne »nadomestke«, ampak bi jim še na tem pritrgovali v dvojni meri. Kdo bi hotel še enkrat sam v svojo tisto in še večjo bedo, ki smo jo prestajali v vojni?

V Jugoslaviji nam raste pšenica in se redi prešičev in živine na pretek. Skrb ljudstva bo, da se bo gospodarilo tako, da bo vsega tega obilja mogel biti v zadostni meri deležen vsak delaven državljan. Koroški Slovenci in Slovenke — domov, kjer vas čaka na mizi pošten hleb, da si ga urežete po mili volji!

Avstrijska socialdemokracija v vlogi nemškonacionalnega birača.

Ljubljana, 8. oktobra. Kakor ugotavlja ententna komisija, so Nemci na Koroškem organizirali poleg drugih terorističnih band proti Slovincem tudi takomenovane Arbeiterbataljone, ki jih sestavljajo delavci in železničarji. Ti delavski bataljoni imajo nalogo, da v noči od sobote na nedeljo zasedejo gotove slovenske občine in odvračajo Slovence od glasovanja. Ti vojskički nemškega nacionalizma so oboroženi z revolverji (ki jim jih pa bo sedaj naše orožništvo zaplenilo). Dobivajo pa dnevno po 70 K plače. Dalje nam poročajo iz Borovlj, da so delavci v Vetrinju in v borovljskih delavnicah proglasili nemško-nacionalni štrajk in je delo splošno ustavljeno. Ravnotako so delavci in delavke tobačne tovarne dobili nalog, da hodijo ves tekoči teden do 10. t. m. agitirati v pas. A. Kakor je splošno znano, je domalega delavstva na Koroškem organizirano socialnodemokratsko, kar so potrdile zlasti tudi zadnje občinske volitve. Ako je to delav-

stvo sedaj tako vneto v službi nemškega nacionalizma, je to sad socialnodemokratske nemško-nacionalistične vzgoje. Po tem lahko sodimo, kako bi se godilo koroškim Slovincem v socialistični republiki Avstriji. Ali se kdo spominja, da bi se bila avstrijska socialna demokracija kdaj potegovala za pravice tako teptanih koroških Slovencev? Nikoli nihče! Nazadnje se je pa sedaj še očitno zvezala z nemško-nacionalnimi grofi, kapitalisti in birokrati in jim v boju proti Slovincem dela najsravnostnejšo tlako. Avstrijska socialna demokracija ima dva obraza: internacionalnega in nemškonacionalnega; to pa tako, da je nemškonacionalni obraz pristen, internacionalni pa samo krinka, ki si jo natika, kadar hodi na posvetovanja med zunanje soderge ali pa na lov med drugonarodno delavstvo. Malo zavedno in samostojno bi moralo biti slovensko delavstvo, da bi hotelo hoditi pod sleparskim praporom socialne demokracije.

Belgrajčani pozdravljajo koroške Slovence.

LDU Ljubljana, 8. oktobra. Deželna vlada je prejela s konference o Koroški, ki se je vršila dne 6. oktobra v Beogradu od predsednice zveze ženskih udruženj, gospe Hrističeve nastopno brzojavko: Belgrajčani in Belgrajčanke, prepričani po narodni zavesti našega ljudstva na Koroškem in v veri,

da je naša vlada napravila vse, kar je bilo v njeni moči, da ta zavest ne bo z ničemer motena, vam ob tej priliki izjavljamo svoje globoko uverjenje, da je integralno osvobodjenje in zedinjenje zatiranih narodov edino sigurno jamstvo za mir in napredek človeštva.

nega v naših tovarnah, ali pa uvožene-

ga iz inozemstva.

POŠTNI ŠTRAJK NA HOLANDSKEM.

LDU Amsterdam, 7. oktobra. (DunK) Sinoči je sklenilo pošto, brzojavno in telefonsko osebje, da vstopi v novo splošno stavko. Sklep je stopil takoj v veljavo.

Laški socialisti grajajo boljševiške razmere v Rusiji.

LDU Trst, 7. oktobra. (Stefani) V dopoldanski seji socialističnih poslancev so razpravljali o položaju v Rusiji in sprejeli dnevni red, v katerem socialistična parlamentarna skupina predlaga, naj se v parlamentu zagovarja svoboden razvoj komunistične Rusije. V popoldanski seji so se posvetovali o vprašanju tovarniške kontrole. Urad skupine je bil pooblaščen, da v sporazumu z vodstvom stranke poveri s proučevanjem tega vprašanja poseben odsek.

LDU Trst, 7. oktobra. (Stefani) Na seji socialističnih odposlancev, na kateri je bil sprejet dnevni red glede sovjetske

Rusije, je razpravljajal generalni tajnik splošne delavske zveze Tarragona o ruski metodi za sovjetske volitve in o industrijskem položaju Rusije. Povedal je, da so tehniki proti sedanjemu režimu. Izrekel je svoje obžalovanje zaradi objave Leninevega pisma, v katerem se graja italijanska splošna delavska zveza, ker je ostala zvesta amsterdamski internacionali. Ko je govoril Bombacci, je izjavil Dužani, da je bilo napačno, da se je zbudil italijanski delavec vtis, kakor da bi bilo na Ruskem vse dobro. Izrazil je svoje pomisleke glede uvedbe sovjetskega ustroja v Italiji.

Delavstvo, odpri oči!

Na Koroškem se bije te dni boj na življenje in smrt, boj za osvobodjenje koroškega delavskega ljudstva izpod stoletnega jarma dvajsetih nemških grofov in baronov. Težak je vsak boj, a nujna posledica starih krivic, ki so se godile leta in leta, ter potreben, ker v ognju in boju se odpiraj oči vsem onim, ki so tako dobre volje lje in hitre vere, da verjamejo vsakemu sladkemu volku v ovčji obleki.

Ako ima v slovenski Koroški besedo in komando dvajsetorica nemških grofov in baronov, ako morajo stotisoči bednega ljudstva služiti in krvavo trpeti nemškim grajščakom, da le-ti potem brez dela žive ter kradejo Bogu čas, potem je čisto jasno, da mora biti tega danes konec, danes, ko smo proglasili, da je vsakdo dolžan delati, in da so dohodki iz premoženja brez dela krivični in v škodo človeški družbi.

Kdo je trpel na Koroškem? Slovenski delavec in kmet.

Kdo je polnil nemškim grajščakom žepa z milijoni? Slovenski kmet in delavec z žulji svojih rok.

Kdo je zaostajal radi nemškega narodnostnega šovinizma v kulturni izobrazbi? — Slovenski delavec in kmet, kateremu nemški grofje še šol niso dali, katerega jezik so zaničevali in zasmehovali, katerega imetje in last so zahrbtno spodkopavali in prodajali nemškim veleposestnikom!

Komu gre torej osvobodjenje po načelu samoodločbe? — Po vsej človeški pameti in logiki onemu, ki je trpel, onemu, ki je bil usuznjen, onemu, ki je bil brezpraven, katerega najprimitivnejše pravice so bile v blato teptane!

In to je slovenski delavec in kmet v tužnem Korotanu! Ta je bil tepen, ta je bil zaničevan, ta je trpel, ta naj bo osvobojen gospodstva nemških grofov in baronov, kraljestva nemškega kapitala, peze nemškega nasilja.

To je logično in zato razumemo, zakaj podpirajo vsi pravični ljudje težnje slovenskega ljudstva na Korotanu, ki bije te dni odločilen boj za svojo usodo. Mi razumemo celo početje nemških grofov in baronov, ki so potom svojih zaupnikov razmetali slovenski Koroški milijonske zneske Judeževih srebrnikov, hoteč z njimi priboriti zmagi Nemški Avstriji. Ne! tebi! Kapitalistu je bil še vedno prvo kapital, potem mnogo, mnogo drugih reči in še le po — dolgem, dolgem času — državne; že po svojem ustroju je namreč kapitalizem mednarodni. Kaj nemškim baronom Avstrija?! Za dvajset veleposestev v slovenski Koroški jim gre, za profit brez dela, za lagodno življenje, za naslade, za tarokiranje in za šampaniziranje po letoviščih! Svet je danes tako sebičen, da ne uvidi, da so take želje in zahteve krivične, za človeško družbo ekrazit, ki mora prej ali slej pogrnati v zrak mir in red ter celi gospodarski red. To početje je sicer obsodbe vredno, a iz dušeslovnih ozirov kapitalističnega pojmovanja — še vsaj malce razumljivo.

Ne razumemo pa, kako se je mogla vpreči nemška socialna demokracija, mati slovenske, vpreči v nemški šovinistični voz, ona socialna demokracija, ki pravi, da je internacionalistična, ona, ki zanika vsako narodnost in ki trdi ob vsaki priliki, da gre v boj le za korist delavstva brez

ozira na njega narodno pripadnost! Nemški socialisti in komunisti, ki imajo organizirane v svojih vrstah tisoče slovenskih delavcev, so se zvezali z nemškimi grofi in baroni, da z najhušimi kapitalističnimi sredstvi in lažmi preprečijo osvobodjenje slovenskega delavstva, da ga vkujejo za vedno v verige nemštva in nemškega kapitala!

Nemška socialna demokracija terorizira slovensko delavstvo, ona hoče s silo priversti Slovence, da bi glasovali za grofe in barone, njej ne gre za gospodarske interese bednega, stradalnega delavskega ljudstva, gre ji za — nemštvo! Naj le stoka stotisoči brezpravnih, naj ječe, naj vzdihujejo, to je stranska stvar! Da so le Nemci! Ne blagostanje, ne pravica, nemštvo naj reši socialne probleme!

Nemška socialna demokracija je te dni jasno in javno dokazala, da so vsi njeni programi besede, besede, besede, da je njena internacionalna laž in vaba za nepoučen narod, da so njene besede o svobodi limanice za kaline, da je ves njen socializem nič drugega kot z lepo obleko maskiran najzagrizenjši nemški šovinizem.

Korist in zahteva bednega delavstva je, da se otrese grofovskega jarma. Ako bi bila socialna demokracija dosledna, bi ostala v boju, ki se bije te dni, še vsaj nevtalna, ako že pomagati noče. Ker se godi baš nasprotno, se je sama obsodila in si pisala smrt.

Koroški delavec in kmet ne bo verjel nikdar več lepim besedam sladkih socialdemokratov in komunistov, ker je videl grenke uspehe njihovega grdega dela. Koroški delavec in kmet je spoznal in sprejedel. Zato bo vkljub skupni fronti nemških grofov, baronov, socialdemokratov in komunistov zmagovito dokončal boj za narodno svobodo, potem pa se bo organiziral, da dobi še bitko za gospodarsko osvoboditev.

Koroški kmet in delavec! Odpri oči, stišni pest in 10. oktobra — zmagaj!

Fr. Ž.

STAVKA NA PORTUGALSKEM.

LDU Madrid, 7. oktobra. (Wolff) V Lizboni, v Portu in drugih velikih mestih portugalskih je izbruhnila splošna stavka.

ŽELEZNIŠKI PROMET MED POLJSKO IN ČESKOSLOVAŠKO.

LDU Varšava, 5. oktobra. Tiskovni oddelek poljskega ministrstva za zunanje stvari objavlja: Poljska delegacija, ki je bila poslana v Prago, da uredi vprašanje železniških prog, nastalo vsled razdelitve Tešinskega, Spiža in Orave, se je po sklenjenem dogovoru vrnila v Varšavo. — Obmejni postaji sta po tem dogovoru Piero-wice na progi Krakov-Bohumin-Prerov in Tešin na progi Bielsk-Tešin-Prydek. Prometno in brzojavno službo bodo na teh dveh progah vršili češki železničarji po poljskih predpisih in v poljskem jeziku. Poljski vlaki bodo vozili do Bohumina. Na tovornem kolodvoru v Tešinu se ustanovi poljski prometni in carinski urad. Blago, ki prihaja iz Poljske v Tešin, ni podvrženo carinskemu pregledovanju.

Sirite „Večerni list“!

Politične novice.

— Zadnje odredbe na Koroškem. Plebiscitna komisija v Celovcu je izdala večeraj dva razgleda. V prvem naznanja, da smejo nositi orožje samo orožniki in da se bo vsem drugim osebam orožje pobralo. Drugi razgled opozarja, da bodo smeje v soboto in nedeljo priti v pas A samo osebe, ki imajo glasovalno pravico. — Poslaniška konferenca v Parizu je zavržla nemško zahtevo, da zasede glasovalno ozemlje entente čete, pač pa je v cono A poslala 150 ententnih častnikov, ki bodo nadzorovali glasovanje in pazili, da se izvrši svobodno brez vsakega nasilja. — Število glasovalnih upravičencev znaša 34.360; izid glasovanja se bo objavil prve dni prihodnjega tedna.

— Reich in Austerlitz. Ogrska vlada je odbila prošnjo načelnika tiskovnega oddelka na dunajskem ogrskem poslanstvu ministrskega svetnika Arpada Reicha, da bi smel tožiti glavnega urednika »Arbeiter Zeitung« Friderika Austerlitzja radi objave znanih podkupovalnih listin. Nato je prosil Reich, naj se uvede proti njemu disciplinarna preiskava. Temu je vlada ugodila in za čas preiskave poslala Reicha na dopust.

— Ameriško delavstvo odklanja moskovsko internacionalo. Predsednik ameriške delavske zveze Gompers je izjavil, da je izključeno, da bi se ameriško delavstvo odreklo svojim pravicam in se podvrglo diktaturi Ljeninga in Trockega.

— Za tretjo judovsko državo. Pred kratkim je na Dunaju zborovala izredna židovska narodna konferenca, na kateri so razpravljali o preskrbi milijonskih vsot, ki jih zahteva judovski urad v Haagu za izkoristitve »izredno ugodnih priložnosti« v Palestini. Sklenili so, da bo do novega leta samo avstrijsko židovstvo darovalo v gornji namen 10 milijonov kron! Judovski narodni sklad je že meseca julija izkazoval 16 milijonov mesečnih dohodkov. Meseca avgusta je bagdaski jud Sassoon daroval 10 milijonov kron, neki žid v Singapore 2 milijona kron, avstralski žid izrael Cohen 9 milijonov kron itd. Tako bogato darujejo judje celega sveta za tretjo judovsko državo v Palestini. Odkodi jim vsi ti silni milijoni? Iz žepov in krvi krščanskih narodov!

— Splošno glasovanje angleških rudarjev. Angleški rudarji so zahtevali takojšnjo socializacijo rudnikov in zagrozili v nasprotnem slučaju s splošnim štrajkom. Začela so se bila pogajanja z vlado in rudniškimi posestniki. Do sporazuma ni prišlo. Končno so pooblaščenca rudarjev sklenili, da naj o stvari odloči splošno rudarsko glasovanje. Sedaj so razdelili glasovnice, ki se pa topot ne glase na štrajk ali nadaljevanje dela, marveč zahtevajo le odgovor na vprašanje, ali rudarji sprejmejo predloge rudniških posestnikov ali ne.

— Nemški socialisti na Češkem proti tretji internacionali. Na kongresu nemške socialdemokratske stranke na Češkem, ki se je dne 1. vršil v Karlovih varih, je bil z 293 glasovi proti 144 sprejet predlog, ki odklanja pristop k tretji internacionali. Zaupniki strokovnih organizacij so istočasno v imenu 280.000 članov podali izjavo, da to delavstvo odločno odklanja načela tretje internacionale.

— Prvi kongres obratnih svetov na Nemškem se je 4. t. m. otvoril v Berlinu. Navzoči so zastopniki državnih oblasti in posameznih držav. Tudi švedska in norveška vlada ter Georgijska republika so poslale svoje zastopnike. Na kongres so povabili tudi poslanstvo ruskih strokovnih organizacij, ki se pravkar mudi v Berlinu.

— Izid občinskih volitev na Italijanskem. Koncem minolega meseca so se na Italijanskem vršile občinske volitve. Od 1011 občin so si priborile razne ustavne stranke 715 občin, od tega ljudska stranka 237 občin; socialisti so dobili 296 občin.

Dnevne novice.

— Ob obletnici dr. Krekove smrti vabi S. K. S. Z. k maši zadušnici, ki se bere v soboto, 9. t. m., zjutraj ob pol 7. uri v franciškanski cerkvi. — Odbor S. K. S. Z.

— Iz seje deželne vlade z dne 4. oktobra 1920. Predsednik deželne vlade poroča o položaju na Koroškem in o predpripravi za izvedbo plebiscita. — Za prireditve pletarskega tečaja v Kropi in pa Kamni gorici se dovoli brezobrestno posojilo 20.000 kron, da se omogoči domačemu prebivalstvu nov vir zaslužka. — Pri Dopisnem uradu se imenujeta kot definitivna uradnika Anton Tominec in France Pogajnik. — Izvrše se imenovanja nekaterih pisarniških uradnikov in pisarniških pomožnih moči pri poverjeništvu za socialno skrb. — Za predsednika stanovanjske komisije v Kranju se imenuje davčni upravitelj Josip Tajnik. — Rešijo se razne personalne agende poverjeništvu za uk in bogočastje. — Državnemu premogovniku Zabukovca se dovoli zvišanje cen premoga, in sicer bo stal kosovec, kockasti premog in orehovec po 52 kron stot, premogov prah

Koroški bajtarji in kajzarji! Vrzite v nedeljo iz svoje dežele vse nemške grofe, barone in kneze, ki drže Vašo pokradeno in poropano zemljo v svojih rokah!

pa 40 kron stot. Ravnotako se dovoli zvišanje cen premoga državnemu premogovniku Velenje, ki bo stal za privatnike po 50 kron stot, za cinkarno v Celju in za aprovizacijo po 30 kron stot, premogov prah po previdnosti pa 25 do 30 kron. — Poverjeništvu za notranje stvari je dobilo od ministra notranjih del brzojavno naročilo, da razreši dolžnosti vladnega komisarja dr. Leskovarja v Mariboru in da poveri to mesto političnemu uradniku. Po daljši debati konstatira predsednik, da v tem vprašanju, ki je brez dvoma političnega značaja, med vladnimi člani ni soglasja, vsled česar zadevo v zmislu sporazuma od 17. avgusta t. l. odstavlja z dnevnega reda, da jo predloži ministrskemu svetu v rešitev. — Deželna vlada je soglasno mnenja, da se morajo volilni shodi izvršiti prosto brez predhodnega naznanila, še manj pa dovoljenja. Vodji poverjeništvu za notranje stvari se naroči, da v ta namen ukrene vse potrebno. — Izvrše se nekatera imenovanja pri varnostni straži v Ljubljani in Mariboru, in imenovanja nekaterih policijskih pisarniških uradnikov.

— Odpor za Škrabčev spomenik se vsem prijateljem in častilcem rainega učnjaka p. Stanislava Škrabca najiskrenejše zahvaljuje za gmočno in moralno pomoč ob priliki odkritja njegovega častnega spomenika na njegovi rojstni hiši v Hrvači pri Ribnici — Ribnica, 5. okt. 1920. Za odbor: Andrej Ilc, stud. th., t. č. tajnik.

— Angleški vojak ustrlel nemškega Volkswehrovca. LDU Dunaj, 7. oktobra. (DunKU) Med vožnjo medzavezniških častnikov, ki so se v torek v svrhu vzdrževanja reda ob glasovanju v coni A na Koroškem odpeljali z Dunaja proti Celovcu, da bi bili na razpolago plebiscitni komisiji, se je pripetil obžalovanja vreden dogodek. Opit angleški vojak je med vožnjo streljal iz vagonkega okna z revolverjem in zadel avstrijskega volkswehrovca, ki se je peljal v vlaku vozečem se v nasprotni smeri. Angleški opravnik je danes v državnem uradu za zunanje posle izrazil svoje obžalovanje zaradi tega dogodka. Angleškega vojaka so zaprli. Sodilo ga bo vojaško sodišče.

— Izdelan je nov formular (knjižica) za potne liste za potovanja preko drž. meje. Potni list je monopoliziran in se ne sme tiskati ter se nahaja v zalogi samo v državni štampariji v Belgradu. Izdani so v treh vrstah, dvojezično, in sicer: cirilično-francosko, latinično (hrvatsko - francosko in slovensko - francosko). Državna štamparija sme oddajati potne liste samo političnim (policijskim) oblastvom, pristojnim za izdajanje potnih listov. Potni listi se smatrajo kot vrednostni papirji in jih mora oblast, ki jih naroči, plačati v naprej, in sicer po 5 dinarjev komad, kakor je nastavljena cena temu monopolnemu artiklu. Stari dosedanjí formularji potnih listov se morejo uporabljati do 1. novembra t. l., od tedaj nadalje pa se smejo izdajati samo novi.

— Slaba znamenja za posle v Avstriji. Dunajski mestna občina je uvedla davek na posle; davek plačajo samo gospodinjstva, ki imajo več nego enega posla. Te dni so izvedli popis takih gospodinjstev in dognali, da je na Dunaju le še 5905 družin, ki imajo po dva ali več poslov. L. 1910 je bilo takih družin 15.439, l. 1919 še 9138, a po zadnjem popisu le še 5905.

— Samofrancoski napis je izvesil trgovinski odsek češkoslovaškega konzulata v Zagrebu. »Narodna Politika« opozarja na to nezmisljenost in zahteva, da se takoj izveši hrvatski napis.

— Proti analfabetizmu na Hrvatskem. Te dni se je vršila v Zagrebu seja Prosvjetnega Saveza, na kateri so bili navzoči zastopniki civilnih in vojaških oblasti in vseh prosvetnih ustanov. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o pobijanju nepismenosti. Sklenili so 1. novembra prirediti dan proti analfabetizmu. Ta dan se bodo po vseh mestih in vaseh vršile primerne prireditve, pobirali prispevki, a prejšnji dan bodo po šolah in cerkvah govorili o analfabetizmu in škodi, ki jo ima ljudstvo od njega. 7. novembra se morajo po vseh krajih otvoriti analfabetični tečaji. — Polkovnik Posavec je izjavil, da se bodo analfabetični tečaji uvedli tudi v vojski, tako da noben vojak ne bo zapustil vojaške službe, ne da bi se bil naučil čitati in pisati. — Poverjenik dr. Bazala je izjavil, da ima za pobijanje analfabetizma pripravljenih en milijon kron. Končno so sprejeli predlog ravnatelja tovarne »Penkala« V. Ledererja, ki zahteva: 1. da vlada podpira pobijanje nepismenosti; 2. da se tovarne obvežejo, da bodo v delavnem času na svoje stroške prirejale analfabetične tečaje; 3. da se noben nepismeni delavec ali delavka ali posel ne sprejme na

delo, ako se ne obveže, da se bo tekom štirih mesecev naučil čitati in pisati. Vse to naj se naredbenim putem uveljavlja. Ta predlog je jako dober, sapo 3. točka gre odločno predaleč.

Ljubljanske novice.

SOMIŠLJENIKI V LJUBLJANI.

Volitve v konstituanto so razpisane in volilni imeniki razgrnjeni. Da moremo izvesti reklamacije, prosimo vse volivce SLS v Ljubljani, h kateri spada tudi Spodnja Šiška, naj v pogledajo volivne imenike, kateri so razpoloženi vsaki dan od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 9. ure zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje. Vsak volivec, somišljenik SLS je dolžan, da se v navedenem času zgleda, da se bo izposloval njegov vpis v volilni imenik, če je mogoče izpuščen!

Volilni odbor SLS za Ljubljano.

Ij Krajevni volilni odbor SLS za šentpeterski okraj ima sejo v dvorani šentpeterskega prosvetnega društva nocoj ob 8. uri. — Zaupniki naj se seje točno in polnoštevilno udeležijo!

Ij Volilni odbori naših krajevnih organizacij imajo danes zvečer v običajnih prostorih svoje sestanke. Vsi somišljeniki in somišljenice, dobrodošli.

Ij Somišljeniki in somišljenice S. L. S. v dvorskem okraju se naprošajo, da pridejo zanesljivo danes v petek ob 7. uri zvečer na velevažen nujen sestanek, ki bo zboroval v prostorih Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva, Kongresni trg.

Ij Sestanek zaupnikov in zaupnic šolskega okraja bo danes zvečer ob pol 9. uri v knjižnici Jugoslovanske tiskarne. Vsi naši somišljeniki in somišljenice so dolžni, da se ga udeležijo.

Ij Krajevni volilni odbor SLS za šentpeterski okraj ima sejo v dvorani šentpeterskega prosvetnega društva nocoj ob 8. uri. Zaupniki naj se seje točno in polnoštevilno udeležijo!

Ij Odborova seja Leonove družbe se vrši v soboto, 9. oktobra ob 6. zvečer v posvetovalnici K. T. D. — Predsednik.

Ij Tatvine. Pred kakim mesecem so se vršile v skladiščih Kolizeja razne tatvine, ne da bi bilo mogoče storilce zasačiti. Organi krim. oddelka so neumorno poizvedovali ter prišli slednjič na pravo sled. Aretovali so neka Iv. V... in Leop. Š..., oba ljubljancina, ki sta slednjič skesano dejanje priznala. Ukradla sta dve postelji, tri žimnice, dva stola, kolo, več zavojev »Lusisna«, srebrne žlice in drugo. Organom se je posrečilo vse predmete izslediti ter oškodovanim strankam vrniti. — Tovarnar Tönnies je zapazil, da mu je bilo v noči od 2. do 3. t. m. iz opekarne v Kosezah ukradenih 5 kosov cinkastega kositarja. Tatvino je ovačil organom krim. oddelka, katerim se je posrečilo tatu v osebi Lovrenca B... iz Zg. Šiške izslediti ter ukradeno blago zapleniti.

Ij Na glavnem kolodvoru prijet ubijalec. Organi krim. oddelka so dne 5. okt. ob jutranjih urah na glavnem kolodvoru aretirali 19 letnega čevljarskega vajenca Angel Maganja iz Sv. Križa pri Trstu, ki je baje v nedeljo v prepiru ubil ljubljenco svoje sestre Franceta Tence. Maganja se zagovarja s pijanostjo in trdi, da je isti dan celo popoldne popival v gostilni in neki hiši, da se na dogodek ničesar ne spominja. Ubijalec se je izročil tukajšnjemu dež. sodišču.

Razne novice.

r Uvoz v Rusijo. Amsterdamski dnevnik »Telegraf« je prinesel te dni članek uradnega glasila moskovske vlade o uvozu v sovjetsko Rusko. Iz navedenih podatkov se vidi, da je uvoz gosodarskih strojev znatno narastel, kar je odpravljena blokada. Iz Inozemskega prihaja blago v Rusijo čez Reval in Narvo ter preko Petrograda. Ruski kooperatorji so sestavili statistiko o pošiljkah, ki so prišle v Petrograd in pa o blagu, ki ga je naročil Krasin na Danskem in Švedskem. Do 1. dne meseca julija je prišlo 51 lokomotiv, od 1.228.000 kos, nakupljenih v Avstriji, jih je prišlo doslej 428.000, ostale bodo prišle v mesečnih obrokih po 80.000 kos. Dalje je prišlo 155.000 strojev za žetev, 2500 mlatic ter 400 parnih plugov. Pošiljanje švedskih lokomotiv se bo pričelo s 1. dnem januarja in bo trajalo 10 mesecev. Poleg navedenih strojev imajo biti poslani na Rusko tudi drugi stroji in razno orodje n. pr. stroji za papirnice, Ruska je sklenila

velike pogodbe v Združenih državah, kojih uresničenje zavisi od uspehov londonskih pogajanj.

r Brezglavi Goya. Na dan 28. aprila leta 1828 je umrl slavní španski slikar Francesco de Goya y Lucientes daleč od svoje domovine v prognanstvu v Bordeauxu, da bi se smeli zemski ostanki Goyevi prepeljati v Madrid. Ali to se je zgodilo šele leta 1889. Pa kako je ostrmela komisija, ko je našla v grobu sicer dva okostnjaka, a samo eno glavo, kateremu okostnjaku sodi glava? Ali županu Goicachea ali Goyu? Ker se zadeva ni dala pojasniti, so pokopali oba okostnjaka z edino glavo v mavzoleju v Madridu, ki so ga zgrajili nalašč za zemeljske ostanke slavnega slikarja.

r Hamburg kakor pristaniško mesto češkoslovaške republike. Zastopnik hamburške vlade, vladni asesor Stubenrauch je posetil praške vzorčne veletрге ter je obiskal praškega župana dr. Karla Baxa. Pri tej priliki je pokazal svoje živo zanimanje za veletрге in za mesto Prago v obče. Župan dr. Baxa se je zahvalil za izkazano pozornost in izjavil svoje veselje nad tem, da ima priliko pozdraviti zastopnika svetovnega mesta, s katerim bo Praga vsled versailskega mira spojena. Zastopnik hamburške vlade je pripomnil, da je Hamburg svest svojega poslanstva kot pristaniško pomorsko mesto češkoslovaške republike ter dejal, da je rezervirano med najboljših mest v hamlurškem pristanišču za češkoslovaško republiko, žal, da se zadeva preveč zavlačuje ter je prošil župana, da bi na vplivnih mestih izpostavil kar mogoče naglo rešitev, ker se rečeno mesto potezajo tudi druge države in je nevarnost, da bi pri zavlačevanju od češke strani ne prišlo uno ugodno mesto v posest kakšni drugi deželi. Dr. Baxa je obljubil, da bo zadevo vladi pojasnil, na kar je razkazal gostu vse zanimivosti praškega magistrata.

r Italijanska kupčija z nemškimi moli. V zadnjem prosincu je italijanska trgovina z Avstrijo iznašala skoraj 64 milijonov lir, od katerih pade na uvoz 35,4 milijona, a na izvoz 30,5 milijona. V Italijo se je uvozilo največ lesa, okroglega in znanega, čigar skupna cena iznaša 11.373.400 lir, največjo izvozno postavko v Italijo iz Italijanskega uvozu zavzemajo stroji in njih deli (4.742.755 lir), nasprotno pa je bilo na Nemško izvoženega največ strojevega niklja, namreč za 6.782.000 lir.

r Bavarsko katoliško tiskovno društvo je v minolem letu znatno napredovalo. Sedaj šteje 504 društvene podružnice in 33.504 člane, katerim je prišteti še 593.000 članov, ki so korporativno vpisani. Knjižnica ima društvo 700 z 1 in pol milijona zvezki. Monakovska skupina je poplačala vse dolge monakovskih katoliških listov in vrhu tega nakupila znatne deleže lista »Allgemeine Rundschau«. 34 listov je tekom lanskega leta društvo povečalo njih obseg.

Kemične tovarne v SHS. »Politika« javlja: O priliki nacionalizacije kemičnih tvornic v Lukavcu in Jajcu ter tvornic železa v Zenici so imeli ravnatelji teh obratov v ministrstvu za obnovo konferenco, na kateri so razpravljali o vprašanju razmerja, katerega mora zavzeti država proti tem obratom, če želi imeti od njih stvarne koristi. Na konferenci se je predvsem ugotovilo, da je dosedanjí režim državne kontrole (dokler so bili obrati pod sekvestrom) dal samo negativne rezultate. Vsled raznih težkoč in ovir se je produkcija silno zmanjšala. N. pr. v Zenici so producirali mesečno samo 60 železniških voz železa namesto prejšnjih 300. Po sporazumu, ki se je sklenil na konferenci, bo nudila država tem podjetjem vsa potrebna sredstva, da se ojači produkcija, v prvi vrsti bo zagotovila država obratom potrebne množične premoga. Nadalje bo država znižala pristojbine za sirovine ter olajšala prevoz sirovin. Ministrstvo za obnovo bo zagotovilo delavstvu v teh tvornicah trajno aprovizacijo.

r Jeruzalemski patriarh o cionizmu. Jeruzalemski patriarh, ki se je nedavno vrnil iz Rima, je sedaj izdal pastirsko pismo, v katerem govori o cionizmu. Omenja, da kako veliko nevarnost so smatrali palestinski katoličani cionizem od vsega početka. Po izjavah, ki jih je podal angleški višji komisar papežu, se pa more upati, da bodo imeli kristjani v Palestini vsaj zaščito. Styar katoličanov je sedaj da pazijo na svoje pravice in jih v vsakem slučaju branijo.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.